

Československá pedagogická společnost k přípravě XV. sjezdu KSČ

»XV. sjezd rozpracuje program dalšího všestranného rozvoje socialismu v naší vlasti. I nadále bude Komunistická strana Československa soustřeďovat pozornost na řešení všech základních problémů, jež jsou rozhodující pro rozvíjení a modernizaci materiálně technické základny socialismu, zvýšení efektivnosti celého národního hospodářství, prohlubování socialistického charakteru výrobních a společenských vztahů, pro upevňování naší socialistické státnosti, prohlubování socialistické demokracie, rozvoj vzdělanosti, vědy, kultury a formování socialistického člověka.«

Z Dopisu ústředního výboru Komunistické strany Československa stranickým orgánům a organizacím, všem komunistům k přípravě XV. sjezdu KSČ, říjen 1975.

Československá pedagogická společnost při ČSAV se koncem října 1975 sešla na konferenci »30 let bojů za socialistickou pedagogiku v ČSSR a další perspektivy jejího rozvoje«. Analyzovala na ní základní teoretické a metodologické problémy vývoje československé pedagogiky z hlediska historického, současného i perspektivního. Byl zhodnocen třicetiletý vývoj československé pedagogiky a naznačeny hlavní směry jejího dalšího rozvoje. Zvláštní pozornost byla při tom věnována vlivu sovětské pedagogiky na rozvíjení marxistické pedagogiky v ČSSR i analýze integračních tendencí v pedagogické vědě v rámci zemí RVHP. Zároveň s podtržením pozitivních rysů dosavadního vývoje československé pedagogiky byly kriticky posouzeny i některé negativní rysy jejího vývoje, zvláště v období krizových let. Základní teoretické a metodologické problémy rozvoje pedagogické vědy v ČSSR byly posuzovány se zvláštním zřetelem k rozvoji socialistické výchovy a školy, k vytváření jednotného výchovně vzdělá-

vacího systému. V souvislosti s tím byl zhodnocen podíl pedagogické vědy na realizaci stranických usnesení a závěrů k otázkám výchovy, školství a vědy, zejména na realizaci usnesení ÚV KSČ o výchově mladé generace z roku 1973 a usnesení předsednictva ÚV KSČ o společenských vědách z roku 1974.

Tyto analýzy byly východiskem k naznačení hlavních směrů dalšího rozvoje československé pedagogiky.

Konferenční práci a jednáním na ni navazujícího valného shromáždění se Československá pedagogická společnost snažila přispět svým kolektivním stanoviskem, formulovaným v úvodním referátu konference i vědeckými sděleními a podněty svých členů k přípravě XV. sjezdu naší strany tak, jak o to byla požádána stranická a celá naše československá veřejnost. Dopisem ústředního výboru Komunistické strany Československa z října 1975.

Své ideové záměry, vycházející z úkolů souvisejících s přípravou XV. sjezdu KSČ, vyjádřilo valné shromáždění Československé pedagogické společnosti v programu, jehož obsah je především orientován na podporu ideově pedagogického ruchu spjatého s řešením klíčových současných i perspektivních úkolů v komunistické výchově a vzdělání.

Především chce Společnost celým pojetím své práce usilovat o rozvoj marxisticko-leninské pedagogiky, a tím napomáhat dalšímu rozvoji výchovy a vzdělání v ČSSR. Tento úkol bude sledovat vytvářením podmínek pro dokonalou informovanost svých členů i širší pedagogické veřejnosti o státním a resortním plánu vědeckovýzkumné práce, metodách a výsledcích řešení.

Vědeckovýzkumnou aktivitu při řešení nejzávažnějších problémů podpoří přípravou vědeckých diskusí a seminářů, a to zejména v těchto oblastech pedagogické teorie:

- teoretické problémy perspektivního systému komunistické výchovy v ČSSR a metodologické otázky jejího výzkumu,
- vývojové a sociální aspekty komunistické výchovy v podmínkách rozvinuté socialistické společnosti,
- celoživotní soustava komunistické výchovy a vzdělání v ČSSR,
- vědeckotechnická revoluce ve vzdělání,
- ekonomické předpoklady a hlediska vzdělávání člověka v rozvinuté socialistické společnosti,
- kritika buržoazních a revizionistických teorií a směrů v pedagogice.

Spolu s podporou řešení uvedených úkolů bude Československá pedagogická společnost usilovat obdobnými formami orientovat pedagogickou frontu na řešení úkolů zahrnutých do jednotného plánu resortních výzkumných úkolů v oblasti školství na léta 1976—1980, který se soustřeďuje především na zkoumání aktuálních otázek pedagogické teorie a praxe.

Jako nezbytnému předpokladu rozvíjení pedagogiky i jejích speciálních hraničních disciplín věnuje Společnost péči rozvíjení zájmu členů o studium dynamického rozvoje přírodních, technických i ostatních společenských věd, které ovlivňují celkové teoretické ovzduší a poskytují pedagogice mnoho poznatků, informací a podnětů k novým vědním přístupům. Chce napomáhat širšímu uplatnění experimentálního výzkumu v pedagogice účelným používáním metod systémové analýzy, moderní logiky, ky-

bernetiky, teorie informací, statistických metod kvantitativních analýz i metod speciální prognostiky. Tím bude sledovat cíl oprostit pedagogické myšlení od plochého empirismu nebo různě spekulativně zaměřených přístupů k hodnocení výchovné skutečnosti. Přitom bude vést své členy k soustavnému propracování obecné i pedagogické marxisticko-leninské metodologie. Takto získaná metodologická výzbroj by se měla uplatnit zvláště při rozvíjení kritiky a konfrontace se soudobou buržoazní pedagogikou.

Současně s vytyčením těchto ideových záměrů si celý členský kolektiv Společnosti znovu připomněl a zvýraznil specifičnost poslání a možnosti naší Společnosti. Základním rysem jejího poslání je realizace co nejtěsnější komunikace pracovníků ze všech pracovišť, kateder a ústavů zabývajících se pedagogikou. Společnost je jedním z míst, na kterém má docházet v rámci osobních styků a jiných kontaktů k tomu, aby se navzájem poznali vědečtí pracovníci z vysokých škol a vědeckovýzkumných ústavů, pracovníci činní v pedagogickém procesu s pracovníky vědeckými a školskými, aby si vyměňovali zkušenosti a rozmnožovali možnosti účinné dělby pedagogické práce. V intencích tohoto poslání jsme vytyčili požadavek zrušit uzavřenost naší Společnosti jako obce některých vybraných jednotlivců a otevřít ji všem čestným lidem, kteří stojí na zásadách marxismu-leninismu a chtějí svým vědeckým podílem přispět k rozvoji školské politiky naší strany. Chceme, aby se na půdě Společnosti uplatňovala soudružská spolupráce starších i mladších pedagogů, výměna zkušeností, vzájemná pomoc, kritická i sebekritická výměna názorů a kolektivní spolupráce s obdobnými společnostmi v zemích socialistického tábora. Naše Společnost má charakter pracovní. Její pracovní program chceme nadále bedlivě chránit před rozptylem do takových oblastí, jež jsou sférou působnosti a kompetence např. vědeckých orgánů Akademie nebo jiných státních orgánů a společenských organizací. Chceme ji otevřít co nejvíce výchovným potřebám naší společnosti tak, aby se mohla zmocňovat všech nových pokrokových proudů praxe a jimi obohacovat svou činnost organizační, stimulační a iniciativní. V Československé pedagogické společnosti nejde tedy o vlastní účast na vědeckovýzkumné činnosti, ale o vytváření podmínek pro vzájemnou soudružskou pomoc, vzájemnou podporu ve vědecké práci, o probuzení iniciativy a povzbuzení, o vzájemnou informovanost a zejména o to, aby celá pedagogická fronta, všechny její oddíly i jednotlivci rozvíjeli svou činnost z marxisticko-leninských pozic a v intencích úkolů a směrnic naší strany.

V tomto směru chce Společnost zesílit své úsilí o rozvoj zájmů o studium a výzkum stavu a vývoje marxistické pedagogiky v socialistických státech, především v SSSR. Na základě výsledků tohoto studia a výzkumu je nezbytné v rámci našeho programu vědeckovýzkumné práce přikročit k využívání zformulovaných teoretických a metodologických poznatků z marxisticko-leninské pedagogiky jednotlivých socialistických států, zejména SSSR, v pedagogické teorii a praxi u nás, samozřejmě vždy se zřetelem k našim specifickým podmínkám.

S důsledným respektováním tohoto poslání a při sledování vytyčených ideových záměrů bude Společnost usilovat o rozšíření své členské základny o další tvůrčí pracovníky-pedagogy, zejména z výchovně vzdělávací praxe. Půjde především o získání vynikajících učitelů, vychovatelů a ostatních školských pracovníků.

Za zvláště významnou považujeme skutečnost, že Československá pedagogická společnost má vynikající možnosti rozvíjet spolupráci českých a slovenských pedagogů. Chceme i nadále při podpoře a respektování samostatného rozvíjení iniciativy slovenských pedagogů v rámci Slovenské pedagogické společnosti při SAV vytvářet předpoklady, aby veškeré pedagogické dění v celém našem státě neslo vždy charakter jednotného československého pedagogického úsilí o rozvoj pedagogické vědy na pevném základě marxismu-leninismu a odhodlání pomáhat při uskutečňování politiky naší Komunistické strany Československa.

S výše uvedeným programem vstoupila tedy Československá pedagogická společnost do příprav XV. sjezdu naší strany. Jsme přesvědčeni, že na základě tohoto programu, jenž bude prohlouben a upřesněn podle závěrů sjezdu, se Společnosti podaří plnit své ideové cíle a poslání — v tvůrčí pedagogické práci dále upevňovat ideovou jednotu a prohlubovat odpovědnost všech pedagogů za jejich podíl na rozvoji marxisticko-leninské pedagogiky, a tím i za jejich podíl na komunistické výchově a vzdělávání mládeže i dospělých.

VÁCLAV CISAŘ

V kultuře a umění je třeba vytvářet i nadále podmínky k tomu, aby vznikala nová díla, která budou obohacovat a zušlechťovat duchovní život pracujícího člověka, svými specifickými formami pravdivě a vysoce umělecky zobrazovat zápas strany a lidu za další rozvoj socialistické společnosti, za pokrok a mír ve světě. Plně budeme podporovat takové umění a všechny formy lidové umělecké tvořivosti, které pomáhají nadchnout lidi pro aktivní boj za velké a humaní cíle socialismu.

Z dopisu ÚV KSČ k přípravě XV. sjezdu strany
